

РЕШЕНИЕ

№ 449

гр. София, 30.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, II ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и трети ноември през две хиляди
двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ирина Р. Славчева

Членове: Ивайло П. Г.
Кирил Д. Павлов

при участието на секретаря Теодора Р. Вутева
като разгледа докладваното от Кирил Д. Павлов Въззивно гражданско дело
№ 20211800500461 по описа за 2021 година

С Решение № 58/15. 03. 2021 год. , постановено по гр. дело № 1297/2019 год. на Самоковския районен съд, е осъдена ОДМВР-София за заплати на А. М. К. сумата 1663 лева, представляваща неплатено възнаграждение за положен извънреден труд за времето от 18. 12. 2016 година до 18. 12. 2019 година. , ведно със законната лихва върху нея, считано от 18. 12. 2019 год. до окончателното ѝ изплащане, както и сумата 250 лева, представляваща лихва за забава за период от 01. 01. 2017 год. до 01. 10. 2019 год. и общ краен момент 18. 12. 2019 година. Присъдени са 350 лева в полза на ищеца за разноски по делото съобразно уважения иск.

Настоящото производство е по реда на чл. 258 и сл. от Гражданския процесуален кодекс и е образувано по въззивна жалба на ОДМВР-София срещу описаното решение с което е уважен предявения иск. Жалбоподателят ОДМВР-София оспорва извода на районния съд, че през процесния период ищецът А. М. К. бил положил визирания в решението извънреден труд, оспорва, че този труд не е заплатен и е дължимо присъденото възнаграждение, както и че са приложими разпоредбите на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ). Позицията се на разпоредбата на чл. 179, ал. 4 от ЗМВР, съгласно която, извън възнагражденията по ал. 1 и по чл. 178, ал. 1, на държавните служители от МВР се изплащат и други възнаграждения в случаи, определени със закон или с акт на Министерския съвет за държавните служители от МВР, като счита, че тя ограничава прилагането на общото трудово законодателство по отношение на държавни служители - полицейски органи. Изтъква доводи за неоснователност на предявения иск, основани на специфичния статут на служителите в системата на МВР. В жалбата се изразява становище, че не е налице възприетата от първоинстанционния съд непълнота в законодателството, откъдето прави извод, че не следва да се прилага субсидиарно НСОРЗ. Оспорва възможността за определяне на допълнителни възнаграждения на държавните служители в МВР, като изрично ги разграничава от служителите по трудово правоотношение. Подчертава разликата между допълнително възнаграждение за извънреден труд и допълнително възнаграждение за нощен труд. Черпи аргументи от чл. 143, ал. 1 от КТ и Писмо № 94-4103/22.07.2014 г. на МТСП, съгласно които, получените при преизчисляване на нощен в дневен труд часове не са извънреден труд и не следва да се посочват като такъв. Счита, че в случая не е установено полагане на извънреден труд от ищеца А. М. К. нито незаплащане на извънреден труд. На база анализ на разпоредбата на чл. 9 от НСОРЗ и условията за нейната приложимост и тълкуване на понятията „дневен“ и „нощен“ труд, изразява становище, че ЗМВР е специален

закон, който урежда изчерпателно статута на държавните служители в МВР, като не ги дискриминира, а им дава допълнителни привилегии и права, с оглед спецификата на извършваната от тях работа. Моли съда да отмени обжалваното решение и да отхвърли предявените искове. Претендира разноски по делото.

В срока по чл. 263 ал. 1 от ГПК не е постъпил отговор на въззивната жалба.

В открито съдебно заседание пред въззивната инстанция жалбоподателят се представлява от юрк. Р., който поддържа въззивната жалба и моли съда да отмени първоинстанционното решение, както и да отхвърли изцяло исковете главен и акцесорни. Претендира юрисконсултско възнаграждение за две съдебни инстанции.

В открито съдебно заседание пред въззивната инстанция въззиваемият А. М. К. не се явява. Представява се от адв. С., който оспорва жалбата и моли съда да потвърди изцяло обжалваното решение. Претендира разноски и представя списък по чл. 80 от ГПК. Представя писмени бележки, в които изразява становище за правилност и обоснованост на обжалваното решение. Оспорва доводите от въззивната жалба. Прави извод за допустимост на прилагането на НСОПЗ за исковия период. Моли съда да потвърди обжалваното решение.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - , като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

В случая съдът намира, че обжалваното решение е валидно, постановено от надлежен съдебен състав, в писмен вид и е подписано от разгледалия делото съдия, който се е произнесъл в пределите на своята правораздавателна власт.

Обжалваното е и допустимо, тъй като са били налице положителните предпоставки за упражняване на правото на иск, липсвали са отрицателни такива, пречки за упражняване на правото на иск и първоинстанционният съд се е произнесъл по действително предявените искове.

По съществото на правния спор въззивната инстанция е ограничена от съдържащите се в жалба доводи (арг. от чл. 269 от ГПК), и, във връзка с тях, намира следното:

От събраните по делото доказателства описани коректно и изчерпателно в обжалваното решение и установената въз основа на тях фактическа обстановка се установява следното от фактическа страна.

Ищецът А. М. К. е бил служител на МВР, работещ на основание чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР като младши експерт по служебно правоотношение с ответната ОДМВР – София като държавен служител - полицейски орган, като в исковия период - 18. 12. 2016 година до 18. 12. 2019 година той е полагал нощен труд. В процесния период ищецът е изпълнявал служебните си задължения на работни смени съобразно месечни графици, като периодът, за който се заплаща нощен труд на ищеца в ответната ОДМВР – София е на тримесечия и справките за положения нощен труд се подават от РУ – Самоков. Изплащането е в месеца, следващ съответното тримесечие. За отработения нощен труд по 8 часа на смяна на ищеца е заплащано възнаграждение по 0,25 лв. на час. От експертното заключение на кредитираната и от настоящата инстанция съдебно-счетоводна експертиза ССЧЕ се установява размерът на основното месечно възнаграждение на ищеца по години, както и че за процесния период за времето 18. 12. 2016 година до 18. 12. 2019 година А. М. К. е полагал нощен труд и часовете нощен труд общо са в размер на 1888 часа. За тези часове нощен труд на ищеца е заплатено възнаграждение по 0,25 лв. на час потвърдено от заключението по ССЧЕ. Установява се също, че ако нощният труд бъде преизчислен в часове при коефициент 1,143, той ще възлиза на 2158 часа, като разликата, за която не е заплатено възнаграждение е от 270 часа (колона 7 от заключението по ССЧЕ). Преизчислените 270 часа като извънреден труд, формират възнаграждение на база основното часово трудово възнаграждение на ищеца увеличено с 50 % – в размер на 1998, 91 лева, което не е изплатено на ищеца, като правният спор е именно по въпроса дали такова се дължи. Размерът на лихвата за забава върху преизчислените суми за приравнения нощен към дневен труд на тримесечна основа считано за период с начални моменти от първо число на месеца, следващ месеца на дължимото плащане, до общ краен момент 18. 12. 2019 год., възлиза на 255, 21 лева Настоящата въззивна инстанция кредитира заключението на ССЧЕ като обективно, компетентно и пълно, изготвено въз основа на обективни и безспорни между страните данни за полагания от ищеца нощен труд в процесния период.

Въз основа на събраните доказателства и настоящата въззивна инстанция приема за установено, че в процесния период ищецът А. М. К. е положил общо 1888 часа нощен труд, които преизчислени с коефициент 1,143 за превръщането им в дневен труд възлизат общо на 2158 часа дневен труд. От тях извънреден труд представляват 270 часа, за които ищецът има право на

възнаграждение в размер 1998, 91 лева.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Легалните определения за „нощен труд“ и „извънреден труд“ се съдържат в разпоредбите на чл. 140, ал. 2 от КТ и чл. 143, ал. 1 от КТ. Съгласно първата от тях, нощен е трудът, който се полага от 22,00 ч. до 06,00 ч., а за работници и служители, ненавършили 16-годишна възраст - от 20,00 ч. до 06,00 ч. Съгласно разпоредбата на чл. 143 ал. 1 от КТ, извънреден е трудът, който се полага от работника или служителя извън установеното за него работно време по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител. При това, извънредният труд е допустим само по изключение, докато нощният труд е принципно допустим, но е съчетан с мерки за ограничаване на неблагоприятното му влияние върху работника или служителя. Същевременно, от разпоредбите на чл. 7 и чл. 8 от Наредба за структурата и организацията на работната заплата НСОПЗ се налага извод, че както за нощния, така и за извънредния труд, се заплаща възнаграждение в по-висок размер, в сравнение с възнаграждението за дневен труд в рамките на законоустановените нормативи за работно време. Това означава, че подходът за възмездяване на работника или служителя, включително и държавен служител, полагащ нощен или извънреден труд, е принципно еднакъв, а различните начини, по които се изчислява това възнаграждение съгласно чл. 7 и чл. 8 от НСОПЗ са израз на конкретна законодателна преценка, като различие има в случай на специална разпоредба.

Налице е и съобразена с тези принципи специална нормативна регламентация, касаеща заплащането на труда на държавните служители от системата на МВР: разпоредбата на чл. 176 от ЗМВР предвижда, че брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения, а сред предвидените допълнителни възнаграждения са и тези за извънреден труд (чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР) и за нощен труд (чл. 179, ал. 1 от ЗМВР). Законът за държавния служител също включва в брутната заплата основна заплата и допълнителни възнаграждения – чл. 67 ал. 1, а в допълнителното възнаграждение чл. 68 ал. 7 от ЗДС включва това за нощен труд – т. 1 и т. 2 - допълнително възнаграждение за извънреден труд. Това означава, че и тези специални закони възприемат принципно идентичен подход в тези две хипотези.

През процесния период (03. 01. 2017 год. - 03. 01. 2020 год.) е действала редакцията от ДВ, бр. 81 от 2016 г., на разпоредбите на чл. 187, ал. 5-7 от ЗМВР, съгласно която работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, като извънредният труд се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение.

В случая страните не спорят и от събраните по делото доказателства се установява, че ищецът А. М. К. е полагал труд на смени, поради което горните разпоредби са относими към настоящия казус. При това, съгласно чл. 187, ал. 3, от ЗМВР, в редакцията ѝ от процесния период, работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8, 12 или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период. Определянето на 24-часова смяна е по изключение. При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период.

Съгласно чл. 187, ал. 9 от ЗМВР в редакцията ѝ, действала през исковия период, редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. През процесния период е действала Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. на министъра на вътрешните работи. Съгласно чл. 3, ал. 3 от тази наредба, държавните служители от МВР може да полагат труд и през нощта между 22:00 часа и 06:00 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период, а, съгласно чл. 31 от тази наредба, отработеното време през този период се отчита с протокол.

Наредбата за исковия период не урежда хипотезата на трансформиране на нощен труд в дневен, но това следва от законоустановените принципи и разпоредби за заплащане на нощен и извънреден труд. Така, разпоредбата на чл. 188, ал. 2 от ЗМВР, установява, че държавните служители от системата на МВР, полагащи труд за времето между 22:00 ч. и 06:00 ч., се ползват със специалната закрила по КТ. Щом в специалния ЗМВР (до изменението на чл. 187, ал. 4 със ЗИДЗМВР, ДВ, бр. 60 от 2020 г.) и в наредбата, издадена по чл. 187, ал. 9 от ЗМВР, липсва изрично правило за отчитане на нощния труд, налага се извод, че при сумирано отчитане на работното време на служителите от МВР, работещи по служебно правоотношение, се прилагат субсидиарно подзаконовите нормативни актове по прилагането на КТ, вкл. чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ. Обратното тълкуване би означавало, в нарушение на цитираните по-долу разпоредби и забрана на

чл. 67 ал. 3 от ЗДС да се допуснат различни системи на отчитане на нощния труд, полаган от държавните служители в МВР и работниците по трудово правоотношение, което би довело до нарушаване на принципа за равностойно третиране, закрепен в чл. 6 от Конституцията на Република България и чл. 14 от КЗПЧОС. В този случай би се нарушила и забраната установена в чл. 67 ал. 3 от Закон за държавния служител. Ищецът освен служител на МВР е и държавен служител и съдържанието на чл. 67 ал. 3 от този закон също налага извод че за исковия период се прилага чл. 9, ал. 2 от общата НСОПЗ щом в Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. на министъра на вътрешните работи липсва изрично правило за отчитане на нощния труд, на база отношението между законоустановените норми за нощен труд, съпоставени с тези за дневен труд. Поради това и с оглед цитираната по-горе разпоредба на чл. 188, ал. 2 от ЗМВР, настоящият съдебен състав намира, че становището за приложимост по отношение на исковия период на установения в чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ коефициент за отчитане на положения от ищеца нощен труд е основателно. По-конкретно, тази разпоредба предвижда при сумирано изчисляване на работното време, нощните часове да се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Следователно, приложимият коефициент е 1,143, който се получава като нормалната продължителност на работното време през деня - 8 часа се раздели на нормалната продължителност на работното време през нощта - 7 часа, доколкото през исковия период в ЗМВР е нямало разпоредба, аналогична на сега съществуващата такава по чл. 187, ал. 1, изречение второ от ЗМВР, която да установява 8 часа като нормалната продължителност на нощното работно време и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица и 8 часа за всеки 24-часов период.

При липса на такава специална разпоредба в ЗМВР за исковия период и като липсва изрично уреждане на такава хипотеза в специалната Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. на МВР, за нощния труд на служители в системата на МВР следва да се приложи общото правило на чл. 140, ал. 1, изречение второ от КТ, съгласно което нормалната продължителност на работното време през нощта при 5-дневна работна седмица е до 7 часа.

Съдът намира за неоснователен довода на жалбоподателя, на който основава становището си за неоснователност на иска, а именно че ЗМВР е специален закон, който урежда изчерпателно статута на държавните служители в МВР, дава им допълнителни привилегии и права, е оглед спецификата на извършваната от тях работа, поради което нямало основание, те да се ползват от общите привилегии на КТ и НСОПЗ при полагане на нощен и/или извънреден труд. Наистина, ЗМВР и КСО съдържат редица компенсаторни механизми (напр. допълнително възнаграждение за прослужено време, по-продължителен основен платен годишен отпуск, обезщетение при прекратяване на служебното правоотношение, по-благоприятни условия за придобиване право на пенсия), но следва да се има предвид, че всички те са общи, а не специфични, т.е. касаят всички служители в системата на МВР, независимо дали полагат нощен труд или не. От друга страна, предмет на настоящото производство е именно заплащане на нощен труд, който не се компенсира пряко от цитираните по-горе правни възможности.

Съдът намира, че така обоснованият подход на изчисление за правилното заплащане на нощния труд положен в отклонение от установените в КТ норми за такъв труд съответства на Решението на СЕС от 24.02.2022г. по дело С-262/20 г., съгласно което не се налага приемане на национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор като полицаите и пожарникарите е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня, но при всички случаи в полза на такива работници трябва да се вземат други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да компенсират особената тежест на полагания от тях нощен труд. Именно такава компенсация за полагания от ищеца нощен труд е определеното парично допълнително възнаграждение по посочения по-горе ред.

В същия смисъл са и мотивите по втория въпрос, на който отговаря така цитираното решение на СЕС, съгласно които „ако не е основана на обективен и разумен критерий, всяка разлика в третирането, която разпоредбите на националното право в областта на нощния труд въвеждат по отношение на различни категории работници, намиращи се в сходно положение, би била несъвместима с правото на Съюза и би налагала в такъв случай националният съд да тълкува националното право във възможно най-голяма степен е оглед на текста и целта на съответната разпоредба на първичното право, като вземе предвид цялото вътрешно право и приложи признатите от последното тълкувателни методи, за да гарантира пълната ефективност на тази разпоредба и да достигне до разрешение, съответстващо на преследваната с нея цел“.

По така изложените съображения, обжалваното първоинстанционно решение е правилно

и следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на делото и направено в този смисъл искане, в полза на въззиваемия А. М. К. ищец в първоинстанционното производство следва да се присъдят направените от него разноси във въззивното производство, които в размер на 180 лв. - адвокатско възнаграждение на пълномощника му адвокат Д. С. от САК.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 58/15. 03. 2021 год. , постановено по гр. дело № 1297/2019 год. на Самоковския районен съд.

ОСЪЖДА ОДМВР-София с ЕИК ***** за заплати на А. М. К. с ЕГН ***** разноси във въззивното производство в размер на 180 лв. - адвокатско възнаграждение.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____